SUOMEN ASIANAJAJALIITTO
FINLANDS ADVOKATFÖRBUND

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

LAUSUNTO KOSKIEN HALLITUKSEN ESITYSTÄ LAIKSI ERÄIDEN RAJAT YLITTÄVIEN HYBRIDIJÄRJESTELYJEN VEROTUKSESTA JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI (HE 68/2019 Vp)

Suomen Asianajajaliitto (jäljempänä "Asianajajaliitto") kiittää mahdollisuudesta lausua otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä.

Asianajajaliitto keskittyy lausunnossa verotuksen oikeusvarmuuden ja ennakoitavuuden sekä verovelvollisen oikeusturvan kannalta keskeisiin näkökohtiin. Lausunnon lopussa ehdotetaan muutamaa keskeistä muutosta ehdotettuun lainsäädäntöön.

Yleistä

Hallituksen esityksellä HE 68/2019 on tarkoitus implementoida kansallisesti ATAD-direktiiviin ((EU) 2016/1164) sisältynyt ja ATAD 2 -direktiivillä ((EU) 2017/952) täsmennetty rajat ylittäviä hybridijärjestelyjä koskeva verosääntely.

Direktiivien sanamuoto jättää jäsenvaltioille vain vähän implementointiin liittyvää harkintavaltaa. Asianajajaliiton näkemys on, että tästä huolimatta direktiivit tulee implementoida Suomen verojärjestelmän perusperiaatteiden mukaisesti. Koska sääntelyn käytännön merkityksellisyyden arviointi on hankalaa ja direktiiveissä kuvattujen hybridijärjestelytilanteiden verotuksesta ei ole juurikaan julkaistua kotimaista oikeuskäytäntöä, lainsäädännön selkeys ja yksityiskohtaisuus ovat korostetun tärkeässä asemassa.

Legaliteettiperiaate

Perustuslain 81 §:n vero-oikeudellisen legaliteettiperiaatteen mukaan valtion verosta säädetään lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta.

Hallituksen esityksessä ei arvioida lainkaan lakiesityksen ja vero-oikeudellisen legaliteettiperiaatteen suhdetta.

Lopullisessa hallituksen esityksessä eräitä luonnokseen sisältyviä käsitteitä on täsmennetty tai muutettu vastaamaan Suomen verolainsäädännössä vakiintuneita käsitteitä aiempaan luonnokseen verrattuna. Tästä huolimatta on ongelmallista, että hallituksen esityksessä esitetty sääntely vieläkin perustuu osittain Suomen verolainsäädännössä määrittelemättömien käsitteiden soveltamiseen. Esimerkiksi termien ”veropohja” ja ”veropohjaan sisällyttäminen” sisältöjä avataan jossain määrin hallituksen esityksessä ja direktiivissä (EU) 2017/952, mutta niiden määrittely lain tasolla olisi vero-oikeudellisen legaliteettiperiaatteen näkökulmasta perusteltua.

PL 194, FI-00101 Helsinki
PB 194, FI-00101 Helsingfors
Simonkatu 12 B, FI-00100 Helsinki
Simonsgatan 12 B, FI-00100 Helsingfors
puh. +358 (0)9 6866 120
info@asianajajaliitto.fi
info@advokatforbundet.fi
asianajajaliitto.fi
advokatforbundet.fi

Legaliteettiperiaatteen näkökulmasta huomio kiinnittyy lisäksi verovelvolliselle koituvaan selvitysvelvollisuuteen. Hallituksen esityksessä laajennettaisiin hyvin olennaisesti verovelvollisen vastuuta olla selvillä hybridijärjestelyn muiden osapuolten muun kuin Suomen lain alla toimitettavasta verotuksesta. Ehdotettu lainsäädäntö edellyttää verovelvollisilta laajaa selvitystä siitä, miten konsernirakenteita, yksittäisiä transaktioita ja rahoitusinstrumentteja kohdellaan muiden valtioiden verotuksessa, jotta verokohtelu Suomessa voidaan ratkaista. Tämä ulkomaan verotusta koskeva selvitysvelvollisuus ei rajoitu konsernitilanteisiin. Se ei myöskään rajoitu EU -maihin, vaan ulottuu myös EU:n ulkopuolella verotettaviin tahoihin. Monessa käytännön tilanteessa suomalaisen verovelvollisen on erittäin vaikeaa saada varmuutta siihen, miten verokohtelu ulkomailla määräytyy, puhumattakaan siitä, että selvyys saataisiin siihen mennessä, kun veroilmoitus on Suomessa tehtävä. Tämä tulee ottaa huomioon lakia sovellettaessa siten, että verovelvollisille ei aseteta kohtuuttomia selvitysvelvollisuuksia. Lisäksi mahdolliset veronkorotukset ja muut sanktiot tulisi kohdistaa vain niihin tilanteisiin, joissa järjestelyn tavoitteena on ollut selkeästi vain veron välttäminen.

Lain soveltamisajankohta

Lakia ehdotetaan sovellettavaksi verovuodesta 2020 lähtien. Tämä tarkoittaa käytännössä osin taannehtivaa lainsäädäntöä, jos verovelvollisen tilikausi on esimerkiksi 1.3.2019 - 28.2.2020. Lisäksi tämä tarkoittaa sitä, että verovelvolliset joutuisivat soveltamaan lakia ennen kuin Verohallinnon asiaa koskeva ohje on käytettävissä.

Kun otetaan huomioon lain tarkoittamien tilanteiden monimutkaisuus ja laissa asetettu laaja selvitysvelvollisuus ulkomaan lainsäädäntöön liittyen, lain soveltaminen tulisi rajata tilikausiin, jotka alkavat 1.1.2020 tai sen jälkeen.

Muutosehdotukset

- Eduskunnan tulisi edellyttää, että lakia sovellettaessa suomalaiselle verovelvolliselle ei aseteta kohtuutonta selvitysvelvollisuutta ulkomaan lainsäädännön sisällöstä tai ulkomaisen verolainsäädännön soveltamisesta.

- Lain soveltaminen tulisi rajata tilikausiin, jotka alkavat 1.1.2020 tai sen jälkeen, jolloin verovelvollisilla on mahdollisuus varautua lain soveltamiseen, ja jolloin Verohallinnolla on mahdollisuus laatia asiaa koskeva ohje ennen kuin lakia sovelletaan.

- Lain esitöissä tulisi erikseen todeta, että lain väärästä soveltamisesta aiheutuvasta väärästä veroilmoituksesta tai muusta veronlainsäädännön väärästä soveltamisesta ei tulisi määrätä veronkorotuksia kuin poikkeuksellisissa veron välttämiseen tähtäävissä tilanteissa, ja että veronkorotus tai muu sanktio tulisi määrätä lievänä silloin, kun kyse on ulkomaan lain soveltamiseen liittyvästä epäselvyydestä.

- Eduskunnan tulisi edellyttää, että Verohallinto valmistelee mahdollisimman nopeasti yksityiskohtaisen ohjeen lain soveltamisesta.

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO
FINLANDS ADVOKATFÖRBUND

Helsingissä 12. päivänä marraskuuta 2019

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

Heikki Wahlroos
asianajaja

Heikki Vesikansa
asianajaja

PL 194, FI-00101 Helsinki
PB 194, FI-00101 Helsingfors
Simonkatu 12 B, FI-00100 Helsinki
Simonsgatan 12 B, FI-00100 Helsingfors
puh. +358 (0)9 6866 120
info@asianajajaliitto.fi
info@advokatforbundet.fi
asianajajaliitto.fi
advokatforbundet.fi